

Eugeniusz Cnotliwy

Białogard

Informator Archeologiczny : badania 4, 144-145

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

są podobne w kształcie i budowie wnętrza, mają prawie cylindryczne ściany, płaskie dno i palenisko wewnątrz.

Omawiana partia osady położona prawie u stóp wzniesienia stanowi prawdopodobnie jej część gospodarczą, natomiast zabudowania mieszkalne znajdować się mogły na kulminacji wzniesienia, gdzie stwierdzono obecność dość intensywnej warstwy kulturowej. Wzniesienie to jest idealnym punktem osadniczym z uwagi na jego naturalną obronność usytuowania.

Dla sprawdzenia zasięgu warstwy kulturowej otworzono wykop I/70 — 5×2 m na przeciwległym, południowym stoku wzniesienia. Okazało się, że warstwa ta nie sięga. Pod cienkim współczesnym humusem stwierdzono natomiast nikiłe ślady osadnictwa starszego, być może z początków epoki żelaznej, w postaci nieckowatej jamy średnicy 1,3 m i głębokości 0,8 m z nieliczną, dość prymitywną ceramiką.

O ile omawiane wzniesienie było zamieszkałe we wczesnej fazie okresu wczesnośredniowiecznego to część mieszkalna osady musiała się ograniczać do jego płaskiej kulminacji. Sprawdzenie tej hipotezy jest uwzględnione w planach badawczych.

Należy wspomnieć o odkryciu na stanowisku 1 na wykopie II/70, również śladów osadnictwa z młodszej epoki kamiennej. Znaleziono kilka większych fragmentów silnie zniszczonego naczynia prawdopodobnie tzw. kultury ceramiki grzebykowo-dołkowej. Skorupy spoczywały na głębokości 50—55 cm, na piasku calcowym, obok niewielkiego kamienia, tworząc wraz z nim skupisko o średnicy około 30 cm.

BIAŁOGARD,

Pracownie Konserwacji Zabytków
P.P. PKZ Oddział w Szczecinie

Badania prowadził dr Eugeniusz Cnotliwy. Finansował WKZ w Koszalinie. Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne i zamek późnośredniowieczny i nowożytny dwór (XI—XV w., XVII—XVIII w.).

Badany obiekt jest zlokalizowany w południowo-zachodniej części miasta, poza obrębem miasta lokacyjnego. Wykop założono we wschodniej części stanowiska. Celem badań było odkrycie wczesnośredniowiecznych nawarstwień osadniczych i związanych z nimi umocnień obronnych, odsłonięcie nawarstwień późniejszych wraz z relikami architektury zamku i związanych z nim budowli gospodarczych.

Tuż pod powierzchnią odkryto relikty wielkiego budynku (stodoły?) z XVIII wieku oraz pozostałości dwóch budowli gospodarczych z XVII w. Budowle te zdewastowały częściowo nawarstwienia starsze (szczególnie ucierpiał wał obronny przy budowie stodoły). W ocalałych między fun-

damentami nawarstwieniach udało się wyróżnić poziomy z materiałem pochodzącym z XIV—XV w.

Przebadano osiem poziomów wczesnośredniowiecznych, dochodząc do głębokości 2,8 m poniżej punktu 0. Na uwagę zasługuje poziom datowany wstępnie na 2 połowę XII i początek XIII w. związany zapewne z istnieniem kasztelani białogardzkiej. Poziom ten wyróżnia się spośród innych bogactwem zabytków.

Udało się też uchwycić poziom związany ze spalaniem grodu przez Bolesława Krzywoustego na początku XII w. Odkryto w nim trzy spalone chaty zrębowe.

Pozostałe poziomy mieszczą się w obrębie XI wieku i cechują się brakiem zwartej zabudowy oraz dużym ubóstwem materiałów zabytkowych.

Z zabytków na uwagę zasługuje sierp żelazny, kłódki, kilka paciorków szklanych, kabłączki skroniowe, a szczególnie dwa fragmenty ażurowego buta skórzanego. Wiercenia wykazały, że nawarstwienia osadnicze w badanym miejscu mają miąższość 4,80 m.

Prace badawcze będą kontynuowane w roku przyszłym.

BIAŁOGÓRZE, pow. Zgorzelec

Konserwator Zabytków

Archeologicznych we Wrocławiu

Stanowisko 2

Badania prowadzili mgr Tadeusz Kaletyn i mgr Emilia Kihl-Byczko. Finansował Wydział Kultury PPRN w Zgorzelcu. Drugi sezon badań. Kurhanowe cmentarzysko wczesnośredniowieczne (IX—X w.).

W związku z wyrębem leśnym, podjęto ratownicze badania wykopaliskowe na stanowisku Nr 2. Przekopano 5 mogił.

Kurhan Nr VIII. Nieregularnie okrągły o rozmiarach podstawy $5,60 \times 4,80$ m i wysokości 1 m.

Na głębokości 0,9 m tj. na poziomie podstawy kurhanu odkryto krąg kamienny ułożony z polnych kamieni. Jego rozmiary $3,70 \times 3$ m. Inwentarz: jeden fragment brzegu naczynia górą obtaczanego (?) o krawędzi wychylonej i pionowo ściętej.

Kurhan Nr IX. Nieregularnie okrągły o rozmiarach podstawy $4,50 \times 4$ m i wysokości 1,25 m. Na głębokości 0,70 m skupisko kamieni tworzące nieregularny bruk poniżej, tj. na głębokości 1,20 m drugi poziom kamieni ułożonych na obwodzie podstawy mogiły. Pomiary kręgu $3,50 \times 2,40$ m. Inwentarz: fragment naczynia toczzonego, zdobionego ornamentem stempelkowym.

Kurhan Nr X. Nieregularnie okrągły o rozmiarach u podstawy $5,60 \times 4,50$ m i wysokości 1,10 m. Na głębokości 1,10 m wystąpił krąg